

ріпаку у сірці по мерзлоталому ґрунту було внесено 200 кг/га сульфату амонію [2].

Особливу увагу було приділено азотному живленню. Виявлено, що при посіві по стерньовому попереднику азот потрібно вносити вже з осені для компенсування втрат на розкладання соломи мікроорганізмами. Ігнорування цього підживлення неминуче негативно позначувалося на розвитку рослин аж до стану пригнічення та почервоніння листя наприкінці осіннього етапу вегетації. Весняне підживлення азотом проводили у 2 етапи: аміачна селітра по мерзло-талому ґрунту та карбамід у фазу кінця стеблуння-початку бутонізації. Підживлення проводили розкидачем добрив. Спосіб проведення підживлення за методом Бузницького (сівалкою) травмував рослини, викликаючи зниження продуктивності. Загальна норма внесеного азоту становила 66 кг/га з осені та 180 кг/га навесні.

Виходячи з проведених досліджень вирощування гібридів озимого ріпаку на зрошенні в умовах Півдня України, слід враховувати наступні рекомендації:

1. При виборі способу основного обробітку ґрунту, після попередника озимої пшениці, слід віддавати перевагу поверхневому обробітку ґрунту за умов рівномірного розподілу післяжнивних решток та якісного їх загортання.

2. Перед посівом, за умови недостатнього зволоження, застосовувати прикочування розрихленого ґрунту важкими котками.

3. Обов'язково проводити вологозарядковий полив перед посівом озимого ріпаку.

4. Обов'язкове внесення азотних добрив, що сприятимуть отриманню високих стабільних врожаїв гібридів досліджуваної культури.

Список використаних джерел:

1. *Український ринок ріпаку: високий світовий попит формує нові торгові потоки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.apk-inform.com/uk/exclusive/topic/1522808>.*

2. *Рапс и сурепица / Д. Шнаар // Выращивание, уборка, использование. – М., 2007. – 320 с.*

3. *Рапс озимый /Ф.Ф.Адамень, Ю.В.Плугатарь / С., 2016 – 340 с.*

УДК 619:614.

ПРОФІЛАКТИКА ВІРУСНИХ ХВОРОБ ПТАХІВ ПРИ ТЕХНОЛОГІЇ ВЕДЕННЯ ПРОМИСЛОВОГО ПТАХІВНИЦТВА

Курепін В. М., канд. екон. наук
e-mail: kurinc@ukr.net

Миколаївський національний аграрний університет

Ветеринарне благополуччя у сучасному промисловому птахівництві засноване на суворому дотриманні заходів біобезпеки. Фахівці впевнені: тільки так можна запобігти занесенню інфекції в господарство і обмежити вплив

збудників різної етіології, що вже циркулюють на птахофабриці, на організм птиці.

Постановка проблеми. Птахофабрики – це виробництво «закритого типу», тому специфічна профілактика на таких об'єктах будується на застосуванні вакцин, антимікробних та протипаразитарних засобів. Загальні вимоги до розміщення виробничих приміщень та об'єктів ветеринарного призначення, ветеринарні правила утримання птиці наведено в правилах утримання птахів на птахівницьких підприємствах, вони є обов'язковими для виконання.

Дослідження інтенсивних технологій ветеринарної профілактики птахів проводили вчені Е.А. Гіріна, М.В. Зубець, Ю.Ф. Дехтяр, Я.Н. Данилків, С.С. Крамаренко, Т.В. Підпала, О.І. Юлевич. Вони довели, що профілактика за допомогою карантинних засобів спрямована насамперед на усунення причин, що спричиняють захворювання.

Виклад основного матеріалу досліджень. Індустріалізація птахівництва призвела до появи великих фабрик з багатомільйонним поголів'ям, на більшості з яких виробничий цикл замкнений, що призводить до неможливості перервати цикл наявних хвороб. Крім того, у бройлерному птахівництві зросла кількість циклів вирощування до 7 - 8 за рік: термін вирощування бройлерів зменшився з 56 до 39 - 41 дня, і, як наслідок, скоротилася санітарна профілактична перерва для очищення та дезінфекції пташників з 10 - 14 до 2 - 5 днів.

Більше того, на фабриках стали утримувати птаха різного віку, а оскільки пташники, як правило, розташовані близько один до одного, зросла активність інфекційних агентів [1]. Є ще одна проблема – збільшення ввезення з-за кордону молодняку птиці та поява раніше маловідомих хвороб: синдром опухлої голови, варіантні віруси інфекційного бронхіту курей, вірус анемії, орнітобактерії тощо. У зв'язку з цим часто виникає необхідність посилення діючої схеми ветеринарної профілактики [2].

Для профілактики гострих інфекційних захворювань, що відносяться за класифікацією Всесвітньої організації здоров'я тварин (ВООЗ) до групи А (грип птахів та ньюкаслська хвороба), групи Б (хвороба Марека, інфекційна бурсальна хвороба, інфекційний бронхіт курей, інфекційний ларинготральоз, птиці насамперед потрібні вакцини. Їхнє застосування покращує економіку господарства і підвищує якість продукції.

У тому, що українським птахофабрикам сьогодні неможливо обійтися без вакцин, переконані як фахівці цієї галузі, так і науковці [3]. Інакше спалахів інфекційних захворювань не уникнути. Птаху, як і людині, необхідно зміцнювати свій імунітет, а вакцина – найкращий спосіб боротьби за здоров'я [4].

Експерти вважають, що за умови ретельного дотримання фундаментальних правил біологічного захисту поголів'я можна обійтися без вакцинації. Але слід зауважити, це занадто високий ризик та дорога ціна розплати за помилку. Тому для підприємств, що працюють у режимі безперервного виробничого циклу (різновікове поголів'я на одному майданчику), а також із недостатнім рівнем виробничої зоогієни та біозахисту

вакцинація, залишатиметься безальтернативним методом профілактики інфекційних хвороб птиці.

Важливо пам'ятати, що вакцинація має бути обґрунтованою, доречною та своєчасною. Нерідко бувають випадки, коли вакцинація, спочатку спрямована на профілактику захворювання, не тільки не виконує своєї функції, але й посилює ситуацію, провокуючи сплеск секундарних інфекцій на тлі пригнічення імунного захисту організму птиці. У результаті збудники багатьох захворювань (мікоплазми, кишкова паличка, коки, клостридії, пастерели, сальмонели тощо) на сучасні птахофабрики не заносяться ззовні, а постійно і у великій кількості живуть в організмі птиці та активізуються у стресових умовах.

У більшості вітчизняних господарств курчатам вже в інкубаторі роблять щеплення проти інфекційного бронхіту та ньюкаслської хвороби. До кінця третього тижня життя курчат ревакцинують проти НБ та ІБК та щеплять проти інфекційної бурсальної хвороби. Такі ранні та часті щеплення спрямовані на випередження польових вірусів, щоби до кінця третього тижня, коли у курчат закінчиться пасивний материнський імунітет, вони вже були захищені своїм власним активним імунітетом. Що ж до антимікробної терапії, то схема, як правило, складається з двох курсів. Перший проводиться у віці 1-6 днів за допомогою препаратів широкого спектру дії, другий – у віці 3-4 тижнів препаратами більш вузького спрямування, але з таким розрахунком, щоб врахувати термін їх виведення з організму та не допустити попадання в продукцію.

За словами експертів, на сьогодні на українському ринку представлені всі найвідоміші світові виробники вакцин для птахів [5]. Серед них – компанії «Інтервет», «Меріал», «Форт-Додж», «Хіпра», «Ломан», «Абік» тощо. Частка імпорتنих вакцин в Україні, за оцінками фахівців, становить близько 65% від загальної кількості у вартісному вираженні. За фактом частка імпорتنих вакцин для бройлерів та товарних несучок незначна. Проте майже всіх батьківських птахів, яких ввозять з-за кордону, прищеплюють імпортними вакцинами. Пов'язано це з тим, що продавці кросу рекомендують застосовувати для вакцинації їх птиці препарати відомих марок.

Хвороби НБ, ІБК, ІББ мають поширення, і ігри з ними небезпечні. При неповному охопленні поголів'я щепленням або при неякісній вакцинації можливе різке погіршення виробничих показників, а то й спалах хвороби та подальші карантинно-ліквідаційні заходи. Якщо у господарстві для профілактики будь-якого захворювання застосовують живі вакцини, відмовитися від продовження щеплень дуже небезпечно. У цьому випадку хвороба повертається, і ліквідацію доведеться розпочинати наново.

Економічний прибуток для господарства від застосування вакцини безпосередньо пов'язаний з її ефективністю щодо запобігання захворюванню [6]. Це нагадує страхування: ми страхуємося заздалегідь та забуваємо про свій поліс до настання страхового випадку. І хоча самі собою вакцини не підвищують виробничих показників, вони дозволяють утримувати їх на

прийнятному для даного кросу рівні, незважаючи на циркуляцію польових вірусів у господарстві.

Висновки. Важливо розуміти, що вакцинація птиці завжди базується на достовірних результатах лабораторних досліджень (патологоанатомічних, серологічних, вірусологічних тощо) та виходить з поточної ситуації на підприємстві та епізоотичної обстановки в регіоні.

Список використаних джерел:

1. Стрїха Л. О., Петрова О. І., Єфіменко А. С. Аналіз небезпечних факторів та ризиків при виготовленні виробів із м'яса птиці // *Таврійський науковий вісник. Херсон, 2020. Вип. 115. С. 229-235. DOI <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2020.115.33>.*

2. Русавська В. І., Курепін В. М. Основні напрями державного регулювання ризиками та безпекою: загальні положення, поняття та визначення // *Інформаційно-психологічна та техногенна безпека: історичні аспекти, особливості захисту суспільства та особистості: матеріали доповідей за результатами проведеного спільного «круглого столу» обліково-фінансовий факультет, інженерно-енергетичний факультет, м. Миколаїв, 9 грудня 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 53-55. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/10692>.*

3. Курепін В. М. Формування стратегії розвитку екологічно безпечного сільського господарства в Україні // *Перлини степового краю : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 25-27 листопада 2020 р. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 64-66. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8445>.*

4. Карпенко О. В., Патрєва Л. С., Сморочинський О. М. Використання генетико-математичних моделей для оцінки росту ремонтного молодняку птиці // *Актуальні проблеми підвищення якості та безпека виробництва й переробки продукції тваринництва : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 14 лютого 2020 року. – Дніпро: ДДААЕУ, 2020. - С. 103-105. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7683>.*

5. Мд Саиф Ибна Алам. Реформування національної системи регулювання безпечності харчових продуктів в Україні // *Актуальні проблеми безпеки життєдіяльності людини в сучасному суспільстві: матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 24 листопада 2021 р. Миколаїв: МНАУ, 2021. С. 516-518. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/10701>.*

6. Тараненко В. В. Карантин, як захід попередження поширення інфекційних захворювань // *Актуальні проблеми життєдіяльності людини в сучасному суспільстві : тези доповідей здобувачів вищої освіти інженерно-енергетичного факультету та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на інженерно-енергетичному факультеті, м. Миколаїв, 18-20 листопада 2020 р. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 61-63. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8144>.*